

Liikenne- ja viestintäministeriö

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esityksestä laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta sekä radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamista koskevasta asetusluonnoksesta. Ehdotetuilla muutoksilla saatettaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2022/2380/EU) radiolaitedirektiivin muuttamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Muutosdirektiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa tiettyjen radiolaiteluokkien latausrajapinnat ja –protokollat säätämällä tietyjä radiolaiteluokkia koskevista uusista vaatimuksista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia. Esityksen mukaan otettaisiin käyttöön vaatimuksia, joiden mukaan talouden toimijoiden olisi tarjottava kuluttajille ja muille loppukäyttäjille mahdollisuus hankkia tietyt radiolaitteet ilman latauslaitetta. Lisäksi otettaisiin käyttöön vaatimuksia jotka varmistavat, että loppukäyttäjät saavat radiolaitteen ostaessaan tarvittavat tiedot sen lataustehoa koskevista ominaisuuksista ja laitteen kanssa yhteensopivasta latauslaitteesta.

Oikeusministeriö lausuu erityisesti perustuslain 80 §:n mukaisesta lailla säätämisen vaatimuksesta sekä ehdotetuista ns. dynaamisista viittauksista radiolaitedirektiivin liitteisiin.

Perustuslain 80 § ja ns. dynaamiset viittaukset

Hallituksen esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa käsitellään perustuslain 80 §:ää ja lakiehdotuksen 251 a §:ää (Tiettyjen radiolaiteluokkien latausominaisuuksia koskevat eritelvät), 253 §:n 2 ja 3 momenttia (Radiolaitteen valmistelijan velvollisuudet) sekä 253 f §:ää (Erillismyyntivaatimukset). Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain kyseisiin säännöksiin ehdotetaan lisättävän viittauksia radiolaitedirektiivin I a liitteen tiettyihin osiin.

Oikeusministeriö yhtyy hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa esitettyyn, että direktiivin kyseinen liite sisältää teknisuonteista ja yksityiskohtaista sääntelyä, joka kohdistuu rajalliseen joukkoon ammattimaisia toimijoita. Jäsenvaltiolla ei ole sääntelyn aineellisen sisällön osalta kansallista liikkumavaraa.

Oikeusministeriö toteaa, että EU-direktiivien toimeenpanossa voidaan joissakin tapauksissa käyttää viittausmenetelmää, vaikka siihen on lähtökohtaisesti suhtauduttava pidättyvästi (katso tarkemmin Lainkirjoittajan opas, jakso 7.3.2). Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että tässä tapauksessa on kyse ns. dynaamisista viittauksista, koska komissiolla on valtaa antaa degoituja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

säännöksiä. Tämän vuoksi oikeusministeriö katsoo, että esitetty sääntely ei tältä osin ole perustuslain näkökulmasta suotavaa.

Lainkirjoittajan oppaassa todetaan asiasta näin:

Perustuslakivaliokunta kiinnitti tiettyä hallituksen esitystä ja viittausmenetelmää koskevassa lausunnossaan PeVL 5/2013 vp huomiota siihen, että hallituksen esitykseen sisältyneeseen lakiehdotukseen ei tavanomaisesta poiketen sisältynyt lainkaan alemmanasteisen sääntelyn antamiseen valtuuttavia säännöksiä, vaan lain tasolla ehdotettiin eräiden teknisluonteisten ja yksityiskohtaisten vaatimusten osalta viitattavaksi suoraan direktiivin säännöksiin. Ehdotetun menetelmän erityisenä ongelmana oli se, että viittaus oli dynaaminen eli sen tarkoituksena oli myös EU:n tulevan sääntelyn – käytännössä direktiivin liitteisiin myöhemmin tehtävien muutosten – täytäntöönpano ikään kuin etukäteen. Perustuslakivaliokunta katsoi, että ehdotettu laki ja viitustekniikalla täytäntöön pantavat säännökset kaiken kaikkiaan muodostivat sellaisen sääntelyn kohteena olevien toimijoiden kannalta riittävän kokonaisuuden, että ehdotetun täytäntöönpanotekniikan käytölle ei ollut suoranaista valtiosääntöoikeudellista esettä, mutta samalla se korosti, että lain tasolla tehtävää dynaamista viittausta huomattavasti selkeämpää olisi sisällyttää tekninen sääntely tavanomaisen valtuutus-säännöksen nojalla annettavaan asetukseen. Tällaisessa tapauksessa olisi mahdollista myös asetuksen tasolla viitata kulloinkin voimassa olevaan direktiivin sääntelyyn (niin sanottu staattinen viittaus).

Lakiteknisesti lakiehdotuksen ja asetusluonnoksen viittaukset direktiiviin vaikuttavat lähtökohtaisesti olevan asianmukaisia. Myös asetusluonnoksen viittaukset komission täytäntöönpanosäännöksiin ja -säädöksiin ovat oikeusministeriön käsityksen mukaan puhtaasti lakiteknisesti sinänsä mahdollisia.

Lakiteknisesti kuitenkin asetusluonnoksen 1 §:n 1 momentin viittaus ”radiolaitedirektiivin 44 artiklassa ja 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa täytäntöönpanosäännöksissä määriteltyihin radiolaiteluokkiin kuuluviin radiolaitteisiin” on sikäli ongelmallinen, että viitatuissa artikloissa ei ”tarkoiteta” tiettyjä täytäntöönpanosäännöksiä vaan valtuutetaan niiden antamiseen. Oikeusministeriön käsityksen mukaan pitäisi käyttää muotoilua em. lainkohtien ”nojalla annetuista täytäntöönpanosäännöksistä.”

Muuta:

- Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esitysluonnoksesta puuttuu rinnakkaistekstit. Rinnakkaistekstit helpottavat huomattavasti esitykseen sisältyvien muutosten hahmottamista ja niiden arviointia.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Yrsa Nyman

Liitteet

Jakelu

LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi

VN/6601/2023-OM-8

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: